

Miljø og Klimaudvalget

Budget/finansieringsforslag:

4.1 Grønne hospitaler, innovation og mindre medicin i spildevand

Fremsat af:

Administrationen

Formål og indhold:

Kommunale spildevandsrensingsanlæg renser ikke effektivt for medicinrester, f.eks. kemoterapi og antibiotika. Region Hovedstaden har udarbejdet en strategi for spildevandsrensning på hospitaler. Planen medfører, at der etableres decentral spildevandsrensning på de største hospitaler i regionen, fordi de har flest diagnosticerings- og behandlingstilbud med stærk medicin f.eks. mod kræft. Men patienter frigiver, afhængig af produktet, medicinrester via urin og afføring flere dage efter, at de er blevet behandlet eller undersøgt på hospitaler. Lokal spildevandsrensning på hospitalsmatriklerne kan således ikke opfange hele den miljøbelastende del af behandlingerne, og de eksisterende kommunale rensningsanlæg er ikke byggede til denne udfordring.

På den baggrund er en anden løsning aktuel. Nemlig opsamlingsanordninger, som forhindrer, at urin/afføring fra patienters toiletbesøg kommer i spildevandet, når de er kommet hjem, eller på hospitaler som ikke har decentral spildevandsrensning. De skadelige kemiske stoffer skal i stedet bortskaffes med dagrenovationen.

Helle McNulty, som er farmaceutisk chef på Region Hovedstadens Apotek, har - via innovationsforløb og med bistand fra Tech Trans under Københavns Universitet - fået udviklet og patenteret en toiletpose, som kan opsamle urin, afføring og opkast fra medicinbehandlede patienter. Den innovative toiletpose EcoMedicineCare er introduceret på markedet i et OPI-samarbejde.

Hvis anvendelsen af posen vinder udbredelse blandt regionens 49.500 patienter, der årligt modtager cytostatika kur (kemobehandling), vil der samlet kunne ske en væsentlig reduktion i udledningen af cytostatika til vores vandområder, da de kemiske stoffer opsamles i toiletposen, som kan lukkes hermetisk og bortskaffes med dagrenovationen. Pt. bruges posen obligatorisk på en afdeling på Rigshospitalet, der behandler kræft i blæren.

Administrationens bemærkninger:

Der er udarbejdet en cost-benefit-analyse på ibrugtagning af toiletposen i forbindelse med kemobehandlinger i hjemmet. Den overordnede konklusion af denne analyse er, med de givne centrale antagelser, at anvendelse af en toiletpose vil give en samfundsmæssig gevinst i forhold til fortsat at udlede medicinrester via spildevandssystemet, da de nuværende renseanlæg ikke kan rense for medicinrester i spildevandet. Det er derfor en samfundsmæssig god idé at introducere toiletposen for bl.a. cytostatika patienter, hvor poserne udleveres til patienterne ifm. behandling og anvendes efterfølgende i hjemmet.

Den ideelle og langtidsholdbare situation vil være, hvis kommunale renseanlæg kan rense for medicinrester i spildevandet inden udledning til vandområder. Denne situation har lange udsigter, da udbygning af renseanlæggene til håndtering af medicinrester vil tage mindst 5 til 10 år, og der eksisterer i dag ikke lovkrav herom.

Følsomhedsanalysen viser, at dens resultatet; at det giver samfundsmæssig værdi at introducere toiletposen, er forholdsvist robust overfor ændringer i de primære beregningsantagelser.

En fuld udrulning af ordningen i forbindelse med kemobehandlinger i hjemmet vil koste ca. 19 mio. kr. årligt. Administrationen anbefaler, at der i første omgang gennemføres et pilotprojekt.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	5	5		
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	5	5		

Evt. uddybende beskrivelse:

Et pilotprojekt, hvor der i første omgang afsættes en pulje på minimum 3-5 mio. kr. i en 1-2 årlig periode vil give stor værdi ift. at opnå erfaring med håndteringen, udlevering af poserne ifm. behandlingen og patientoplevelsen, men det vil ikke give den fulde effekt ift. tilbageholdelse af medicinrester.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt):

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budgetinitiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Administrationen udfylder dette afsnit, når udvalget er færdig med de tre udvalgsbehandlinger.

Budget/finansieringsforslag:

4.3 Vandbesparelser på regionens hospitaler

Fremsat af:

Socialdemokratiet

Vandbesparelse som en del af FN's verdensmål:

Et mindre fremtidigt forbrug af vand indgår i de såkaldte verdensmål som et af FN's målsætninger. Region Hovedstaden har valgt at arbejde for at medvirke til at indfri målsætningerne, og det vurderes, at der er potentielle besparelsemuligheder på vandområdet. Dette gælder både i forhold til regulering af hospitalets brugeres - såvel som personales, patienters og pårørendes - adfærdsmønstre i forhold til vandforbrug, samt ligeledes udbedringer af hospitalernes infrastruktur og teknik på vandområdet.

To-sporet strategi:

Konkret foreslås det, at der arbejdes på en to-sporet løsning, hvor der dels fokuseres på muligheder for adfærdsændring, dels udbedring af infrastrukturen og teknikken for vandforsyningen.

Fsva. adfærdsændring foreslås en undersøgelse af, hvordan vandforbruget kan reduceres gennem en systematisk tilgang, der tager udgangspunkt i nudging, som der er opnået gode erfaringer med på affaldsområdet, der bl.a. følger en nudging-baseret løsning på regionens hospitaler.

I forhold til de infrastrukturelle og tekniske forhold foreslås en undersøgelse af tilstanden på hospitalernes vandforsyninger, rørføringer, armaturer mm. Dette for at afdække behovet for udskiftninger og ændringer i de nuværende forhold som følge af fx slitage, gammel teknologi mm.

I forbindelse med sidstnævnte undersøgelse skal ligeledes indgå muligheder for at fremme vandbesparelser ved nye teknologier fx armaturer, der fremmer vandbesparelse fx betjening af armaturer. Desuden skal muligheden for at oprette ny praksis for at fejlmelde utætte armaturer, rør mm til hospitalernes driftsafdelinger ligeledes undersøges.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk	0,6 mio.			
Øvrig drift	0,05			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	1			
Samlet udgift	0,65 mio.			

Projekter, der ansøger om midler indenfor temaet "Fremtidens faglærte", kan tilsagnsbudgetteres.

Evt. uddybende beskrivelse:

Det anbefales, at den første del af den to-sporede tilgang, der vedrører adfærdsændring, udskydes til efter Corona-epidemien. Det vurderes som dårlig timing, hvis Center for Ejendomme indfører vandbesparelser i en tid, hvor der fra central statslig side gennemføres kampagner for hyppigere og bedre håndvask/-hygiejne.

Organisatorisk foreslås, at der ansættes en projektleder i en 1-årig projektansættelse. Denne projektleder forankres under Center for Ejendomme i Energi & Miljø, der i forvejen arbejder med vand og spildevandsområdet. Denne indsats omfatter i den nuværende situation 1 årsværk.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budgetinitiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativet understøtter FN's verdensmål, idet beskyttelse og besparelse af vand som en grundlæggende naturresurse indgår som et mål i de opstillede verdensmål.

Initiativet understøtter ligeledes Region Hovedstadens spildevandsstrategi *Strategi for håndtering af brugt vand på Region Hovedstaden hospitaler* (marts 2018), hvor målsætningen om en 5% reduktion af al forbrugsvand inden 2020 indgår.

Budget/finansieringsforslag: – [overskrift]:

4.4 Udvidet monitorering af CO₂

Fremsat af:

Socialdemokratiet

Formål og indhold:

Formålet er at udvide regionens klimaregnskab, så klimabelastningen fra de varer der kommer ind over læsserampen også tælles med. Hermed kan indsatsen for grønne indkøb og genbrug i højere grad følges.

Hvordan foreslår I, at problemet løses?

Vi har gode valide målinger på, hvor meget CO₂ vi udleder for at dække Regionens eget energi- og transportbehov. Her kan vi med tilfredshed konstatere, at CO₂ regnskabet for energiforbruget går den rigtige vej, medens vi kan konstatere, at det kun delvist går den rigtige vej for dele af persontransporten (kørsel), og dårligt for den del der vedrører persontransport med fly.

Det vi foreslår er, at der udvikles målemetoder, der kan beskrive CO₂ effekten vedr. genbrug- og affaldshåndtering. Ligeledes mangler vi målemetoder for, hvordan vi nedbringer CO₂ udledningen fra vores indkøb - ca. 90% af Regionens CO₂ "fodaftrek" kommer ind over læsserampen. Vi er vidende om, at Københavns kommune arbejder med CO₂ regnskab for deres storkøkkener - hvordan gør de og kan vi lære noget?

Administrationens vurdering:

Med et udvidet klimaregnskab vil regionen lave opgørelse over de 80-90% af klimabelastningen, som opstår ved produktionen af de indkøb, regionen foretager sig. I dag opgøres transport og internt energiforbrug i et klimaregnskab for regionen, og formålet med dette budgetforslag er at udvide dette regnskab til også at inkludere de 80-90% CO₂, der kommer fra indkøb - et såkaldt samlet klimafodaftrek.

Det er forholdsvis simpelt at opgøre regionens CO₂ udledning fra indkøb, baseret på gennemsnits CO₂ belastninger fra de varer og services der indkøbes, fordi metoden er baseret på årsregnskabstal. Dette gør Region Midt, Syd og Nordjylland allerede, og Region Hovedstaden gjorde dette tilbage i 2009 og 2011. Administrationen vil kunne forsøge at etablere et samarbejde med de andre regioner herom.

Mange grønne indkøb, hvor der indkøbes klimavenlige køretøjer eller strømbesparende apparatur, kan ses i nuværende klimaregnskab, da der spares på regionens årlige energiforbrug, som er inkluderet i klimaregnskabet. Ligeledes vil nogle grønne indkøb eller tiltag ift. at begrænse forbruget f.eks. ved at genbruge, indkøbe kvalitetsprodukter eller foretage reparation fremgå af en udvidet klimaopgørelse, da det vil give mindre indkøbsmængder.

Klimabelastningen fra fødevarerindkøb fordelt på kategorier vil også fremgå af et udvidet klimaregnskab.

Men for nogle grønne indkøb, hvor der f.eks. efterspørges mere miljøvenlige materialer, vil det være svært at måle den direkte CO₂ effekt, da metoden baseres på gennemsnitsdata for miljøbelastninger fra produkter. Her vil det udvidede klimaregnskab kunne suppleres af overslagsberegninger for CO₂ besparelse lavet på case-niveau, hvor et grønt udbudsvindende tilbud sammenlignes med alternativer.

Disse supplerende overslagsberegninger for effekten af grønne indkøb vil til dels også blive lavet som en del af et udvidet budget til grønne indkøb (andet budgetforslag: "*Øget indsats for CO₂-reduktioner via grønne indkøb*"), hvis dette vedtages.

Regionens nuværende klimaregnskab indeholder allerede nu en beregning af klimaeffekten ved øget affaldsgenanvendelse, som var innovativ, da den blev introduceret. Metoden har dog nogle indbyggede mangler, men pt findes der ikke bedre alternativer.

Det er vigtigt at pointere, at administrationen anbefaler, at et udvidet klimaregnskab kun bruges til at fastsætte prioriteringer og nye initiativer for grønne indkøb, genbrug og genanvendelse men ikke konkrete CO₂ reduktionsmål. En udvidelse af klimaregnskabet ift. indkøb og affaldsgenanvendelse er baseret på gennemsnitsdata og overslagsberegninger, og der vil ikke kunne fastsættes brugbare konkrete målsætninger om CO₂ reduktioner på denne baggrund.

Administrationen vil anbefale, at dette budgetforslag vedtages i tillæg til budgetforslaget "Øget indsats for CO₂-reduktioner via grønne indkøb", således at der vil være en vis mængde af initiativer indenfor grønne indkøb, der vil blive monitoreret.

Midlerne bruges i mindre grad på at få konsulenter til at udvikle metode samt levere udtræk fra miljødatabaser til brug i det udvidede klimaregnskab; (dette beløb kan eventuelt deles med de andre regioner). Midlerne bruges hovedsageligt til intern udvikling og drift af et udvidet klimaregnskab.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2020	2021	2022	2023
Løn til evt. nye årsværk	0,2	0,15	0,15	0,15
Øvrig drift	0	0,05	0,05	0,05
Etableringsudgifter	0,3	0	0	0
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	0,3	0,25	0,25	0,25
Samlet udgift	0,5	0,2	0,2	0,2

Evt. uddybende beskrivelse:

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt):

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Budgetlægningen 2021-2024

Budget/finansieringsforslag: – [overskrift]: 4.5a Øget indsats for CO ₂ -reduktioner via grønne indkøb
Fremsat af: Miljø- og Klimaudvalget
Formål og indhold: Klimabelastningen fra de varer og produkter, regionen køber, står for i størrelsesordenen 80-90 % af regionens klimabelastning ¹ , men indkøbsafdelingen har inden for de nuværende rammer vanskeligt ved at prioritere grønne indkøb i tilstrækkelig grad, så regionen i højere grad opnår højere bæredygtighed. Dette budgetforslag udfolder muligheden for at øge indsatsen for grønne indkøb. Indsatsen kan vælges finansieret via klimakompensation på flyrejser (se budgetforslag 8.1). MKU bakker dog op om dette forslag med en øget indsats for grønne indkøb, uanset om det vælges finansieret via klimakompensation på flyrejser. <u>Administrationens vurdering:</u> Af Region Hovedstadens indkøbspolitik fremgår fire pejlemærker for regionens indkøb, herunder ét om samfundsansvar, etik og bæredygtighed. Derudover fremgår det, at Region Hovedstaden har en forpligtelse til at forandre og påvirke samfundet i den rigtige retning. Målet om en ambitiøs indsats for grønne indkøb er også indskrevet som mål i regionens handlingsplan for FN's verdensmål, og grønne indkøb understøtter mange andre mål i handlingsplanen, særligt at hospitaler kan blive affaldsfrie i 2035. De konkrete indsatser sker bl.a. i regi af den koncernfælles indsats "Grøn Drift og Udvikling". <i>Politisk mandat:</i> Der er imidlertid ikke en klar placering af ansvaret for grønne indkøb, og der er ikke en entydig plan med konkrete mål for grønne indkøb i regionen. I praksis besværliggøres de grønne indkøb af, at andre hensyn - primært økonomiske målsætninger - kan være i strid med ønsket om grønne indkøb. Administrationen er ikke afklaret med, hvordan grønne indkøb prioriteres, når flere hensyn støder sammen. Hvis regionens indkøb skal blive en drivkraft i den grønne omstilling, er der derfor behov for at vægte miljø; på områder med miljømæssig effekt, i forhold til andre hensyn, uden dog at gå på kompromis med kliniske og patient sikkerhedsmæssige hensyn - og desuden behov for midler til at dække risikoen for merpris i nogle indkøb. <i>CO₂-effekt:</i> Klimaaftrykket fra de varer, der købes ind til hospitalerne, udgør i størrelsesordenen 80-90 % af regionens samlede klimapåvirkning, mens elforbrug, varmekonsum og transport udgør de resterende 10-20 % af CO ₂ -udledningerne. De fleste af regionens nuværende grønne indkøb er målrettet energiforbrugende varer eller regionens egne transportmidler/-services, mens få grønne indkøb er målrettet de 80-90 % af regionens klimabelastning, der kommer fra varernes klimaaftryk. For store dele af administrationen er det ny viden, at indkøb påvirker klimaet så relativt meget, og regionen har hidtil ikke arbejdet struktureret med at prioritere indsatsen efter klimateffekten. Skal indsatsen for grønne indkøb bidrage til at opfylde Paris-aftalen og det nationale mål om 70 % CO ₂ -reduktioner i 2030, bør indsatsen derfor så vidt muligt struktureres efter at ramme de mest CO ₂ -tunge indkøb.

¹ Dette er ikke dokumenteret, men baseret på opgørelser fra region Midt og Nord.

Organisering:

I dag plukker regionen mange af de lavthængende frugter, dvs. indkøber grønne varer, der er på markedet og kan indkøbes uden merpris. Skal regionen i højere grad medvirke til at rykke markedet, kræver det mere arbejde og et langt sigte, idet der skal læres og implementeres nye tilgange og metoder - ikke bare i indkøbsafdelingen - men i hele organisationen. En sådan indsats kræver langt tættere dialog med både markedet og med brugerne inden for egen organisation, så der kan udvikles nye løsninger, der tilgodeser alle behov.

Derudover er det vigtigt, at Region Hovedstaden arbejder sammen med de andre regioner, samt samarbejder med nordiske regioner med henblik på at sætte en grøn bevægelse i gang hos de store internationale leverandører af medicinsk udstyr.

Kompetenceopbygning:

Det kan være komplekst, tidskrævende og fordyrende at udføre grønne indkøb. Ofte er der ikke (tilstrækkeligt) grønne varer på hylden, og leverandørerne skal motiveres til at udvikle dem f.eks. via markedsdialog og offentlig-private innovationssamarbejder. Denne opgave kræver nye kompetencer i indkøbsafdelingen i form af miljøviden for at kunne efterspørge de produkter, der reelt har lavere miljøbelastning, såvel som tid til at lære og implementere nye metoder i indkøbsprocesserne.

Regionen har siden foråret 2019 haft tilknyttet en grøn indkøbsrådgiver (et halvt årsværk), der bl.a. bistår med specialistviden og udvikler grønne krav til regionens kommende udbudsområder. Denne konstruktion har vist sig særdeles stærk som drivkraft i at styrke de grønne hensyn i indkøbssituationen samt indføre ny viden til organisationen omkring grønne indkøb.

Hvad kræver en øget indsats:

Administrationen vurderer, at en øget indsats for grønne indkøb bør indeholde:

- En opnormering med flere grønne indkøbsrådgivere og projektledere til bæredygtige projekter, herunder offentlig-private innovationssamarbejder, tilknyttet indkøbsafdelingen
- Kompetenceopbygning om miljøviden hos regionens indkøbskonsulenter og andre relevante medarbejdergrupper
- En pulje til at dække risikoen for merpris, når der stilles grønne krav i udbud
- En pulje til at igangsætte offentlige-private innovationssamarbejder, der kan være med til at rykke markedet

Hvis dette budgetforslag vedtages, vil der blive udarbejdet et forslag til fordeling af de afsatte midler mellem ovenstående formål, samt et oplæg til kriterier for, hvordan konkrete forslag til indsatser prioriteres og udvælges. Det er afgørende for indsatsens langtidseffekt, at en væsentlig del af midlerne øremærkes til ansættelse af 1-2 grønne indkøbsrådgivere og projektledere af grønne tiltag, samt kompetenceopbygning hos indkøbskonsulenterne.

Forventet effekt:

Indsatsen er målrettet de 80-90% af regionens klimabelastning. Det forventes på meget kort sigt at resultere i en beskeden CO₂-reduktion via regionens indkøb. Men langt vigtigere, forventes indsatsen at kunne påbegynde en omstilling af hele organisationen, så regionen bliver i stand til - på langt sigt - at yde et langt større bidrag end i dag til reduktion af de globale CO₂-udledninger.

Yderligere forventes, at der gennem indsatsen opbygges værdifulde erfaringer med, hvordan vi kan definere og arbejde med grønne indkøb på en måde, så vi på langt sigt også kan følge og synliggøre vores fremskridt ift. CO₂-reduktioner.

Sammenhæng til de politiske målsætninger:

Forslaget bidrager til opfyldelse af en række af målene i regionens handlingsplan for FN's verdensmål, herunder især målet om affaldsfrie hospitaler i 2035. Det bidrager også til realisering af den Regionale Udviklingsstrategi (RUS). Desuden understøtter forslaget regionens bidrag til det nationale mål om 70 % CO₂-reduktion i 2030 og opfyldelse af Paris-aftalen.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (i mio. kr.)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk	1,2 mio.	1,2 mio.	0,6 mio.	0
Øvrig drift til dyrere indkøb	3,8 mio.	4,1 mio.	5,1 mio.	5,7 mio.
Kompetenceudvikling af indkøb mfl.	0,8	0,5	0,1	0,1
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	2	2	1	0
Samlet udgift	5,8 mio.	5,8 mio.	5,8 mio.	5,8 mio.

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres, om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Udgifterne til kompetenceopbygning forventes at falde med årene, da målet med investeringen er, at alle indkøbere får de nødvendige kompetencer til at gennemføre bæredygtige indkøb. Det er vigtigt at understrege, at udgifterne skal kvalificeres yderligere, hvis indsatsen prioriteres.

Indsatsen kan fra 2022 finansieres via klimakompensation på flyrejser, og budgettet kan så justeres ift. scenarievalg for klimakompensation (se budgetforslag X.B), men der er i MKU også opbakning til, at initiativet prioriteres selvstændigt.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Budget/finansieringsforslag: – [overskrift]:

4.5b Klimakompensation på flyrejser

Fremsat af:

Miljø- og Klimaudvalget

Formål og indhold:

Dette er et forslag til at finansiere grønne indkøb gennem klimaafgifter på flyrejser. Forslaget hænger sammen med budgetforslag 4.5a Grønne indkøb.

Administrationens vurdering:*Fakta om regionens flyrejser og CO₂-udledning:*

I 2018 udledte Region Hovedstaden som virksomhed 12.908 ton CO₂ som følge af lufttransport. Det svarede til 71% af den samlede udledning fra alle transportaktiviteter. Til sammenligning udleder Københavns Kommune cirka 450 ton CO₂ per år.

I Region Hovedstaden kom 9.838 ton CO₂ - svarende til 76% - fra tjenesterejser med fly og 3.070 ton CO₂ - svarende til 24% - fra patienttransport med fly og helikopter.

Klimakompensation:

Regionen har mulighed for at kompensere for udledningen, dvs. betale en afgift (merpris) for den CO₂-udledning, som transporten har kostet for klimaet.

Klimakompensation kan ikke erstatte behovet for at reducere CO₂-udledningen fra flyrejser. Men det kan udgøre en finansieringskilde for intern grøn omstilling, f.eks. grønne indkøb. Inspirationen herfra kommer fra Region Skåne.

Hvordan kan ordningen se ud i Region Hovedstaden:

Der er mange forskellige måder at håndtere og prissætte sådan en ordning på. I herværende forslag pålægges de organisatoriske enheder i Region Hovedstaden en afgift på tjenesterejser med fly. Disse afgifter kan reinvesteres internt i f.eks. grønne indkøb.

Modellen indebærer, at de enheder, hvis medarbejdere flyver meget, kommer til at betale. I Region Hovedstaden vil det ofte være administrativt personale, videnarbejdere og forskere, som flyver meget og dermed betaler.

Forslag til afgiftsstørrelse:

Omkostningerne/indtægterne vil være afhængig af afgiftsniveauet.

Region Skåne anvender i deres ordning en afgift på 250 svenske kr. for en enkelt indenrigsrejse, 500 svenske kr. for en enkelt rejse inden for Europa og 1.000 kr. for en enkelt rejse til et andet kontinent. De samlede omkostninger/indtægter ligger i størrelsesordenen 5 mio. svenske kr. per år, som investeres i grøn omstilling bredt.

Læner Region Hovedstaden sig op af Region Skånes afgiftsmodel, så ville de samlede omkostninger/indtægter i Region Hovedstaden blive cirka 5,8 mio. danske kr. om året. Regnestykket er upræcist, fordi det nøjagtige antal mellemlandinger ikke entydigt fremgår af datamaterialet for regionens flyrejser.

Vælger Region Hovedstaden i stedet at indføre en afgift på 500 danske kr. per flyrejse uanset rejsens destination, så vil omkostningen/indtægten beløbe sig til 8,8 mio. danske kr. om året. Også dette tal er usikkert på grund af begrænsninger i datagrundlaget.

Det bemærkes, at Region Skåne tillige har afgifter på kørsel i bil i tjenestetiden og er i gang med at udvide ordningen til en generel klimaafgift.

Det er i nogen grad lykket for Region Skåne, igennem en kombination af klimakompensation og mobilitetstiltag, at ændre adfærd hos medarbejderne, dog mere på bilrejser end flyrejser. Adfærdsændringen var størst de første år efter ordningens indførelse, hvor de lavthængende frugter blev høstet. Især blev antallet af flyrejser til Stockholm reduceret. Man har desuden indført et mål om, at 75% af alle indenrigs tjenesterejser skal være med tog. Indtægterne fra afgiftsordningen er blandt andet investeret i gratis rejsekort til offentlig transport og virtuelle mødeaktiviteter.

Administrationen har i dette budgetforslag suppleret med beregninger ved anvendelse af en enhedspris på 500 danske kr. per rejse, fordi Miljø- og Klimaudvalget på udvalgsrådet den 28. april 2020 har efterspurgt dette. Administrationen understreger, at det er et politisk valg, hvor afgiftsniveauet skal lægges.

Reduktionstiltag:

Regionen ønsker også at reducere CO₂-udledningen fra rejser med fly. Der arbejdes på at indføre reduktionstiltag i forhold til tjenesterejser med fly, for eksempel at øge brugen af skype-møder, vælge tog i stedet for fly, direkte flyforbindelser og brændstofeffektive flyselskaber, eventuelt til merpris. Medarbejderne tilskyndes herigennem til at prioritere og være bevidste omkring deres transportvalg.

Forbehold:

Administrationen gør opmærksom på en række indbyggede dilemmaer og usikkerheder samt tekniske udfordringer, som skal undersøges nærmere. Ordningen vil ramme viden- og forskningstunge enheder hårdt. Implementering og drift forventes at tage tid og give ekstra administration. Der er derfor sat en halv million af til implementering. Administrationen er i gang med at undersøge, hvor lang tid det vil tage at implementere ordningen. Der er ingen garanti for, at ordningen vil skabe ændret adfærd eller reducere CO₂-udledningen. Det er muligt, at klimapolitiske beslutninger på nationalt niveau kan få betydning for forslaget. Det gælder også fremtidige teknologiske og branchemæssige ændringer. Forbeholdene er uddybet i et teknisk notat.

Sammenhæng til de politiske målsætninger:

Forslaget understøtter den koncernfælles indsats Grøn Drift og Udvikling, som har et langsigtet mål om at blive fossilfri inden 2050. Det bidrager også til Region Hovedstadens handlingsplan for FN's verdensmål samt den Regionale Udviklingsstrategi (RUS). Og ikke mindst til det nationale mål om 70% CO₂-reduktion i 2030 og opfyldelse af Paris-aftalen.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (i mio. kr.)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift		-5,8/-8,8	-5,8/-8,8	-5,8/-8,8
Etableringsudgifter	0,5			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	0,5	-5,8/-8,8	-5,8/-8,8	-5,8/-8,8

Forslaget kan ikke tilsagnsbudgetteres. Udgiften vil variere alt efter omfanget af flytransport, som svinger fra år til år, både hvad angår antal og destinationer. Udgiften må derudover forventes at falde i takt med, at det lykkes at reducere forbruget af flytransport og dermed CO₂-udledningen, men effekten forventes ikke at være mærkbar i de første år. Derfor er der sat samme udgift ind i hele perioden. Der er afsat en halv million kroner til at etablere ordningen (f.eks. tekniske ændringer i økonomisystemet og tilkøb af ydelser og funktioner hos for eksempel systemudbydere og regionens rejsebureau) - også dette beløb er usikkert.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt):

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Alle områder - Det Regionale Udviklingsområde, Det Sociale Område og Sundhedsområdet - skal bidrage, hvis deres medarbejdere flyver. Den største bidragsyder bliver uden tvivl Sundhedsområdet, fordi størstedelen af udledningen udledes herfra.

Budget/finansieringsforslag: – [overskrift]:**4.6 Øget biodiversitet på Region Hovedstadens matrikler****Fremsat af:**

Socialistisk Folkeparti

Formål og indhold:

Vi står midt i en biodiversitetskrise, og vi må derfor sætte ind over alt for at forbedre levevilkår for planter, insekter og dyr. Som en betydelig grundejer påhviler dette ansvar også Region Hovedstaden. Vi ønsker derfor, at der sker en fortsættelse af det i denne valgperiodes vedtagne tiltag om ikke at anvende sprøjtemidler på regionens grunde, sker en forøget indsats for at skabe øget biodiversitet. Et oplagt sted at starte kunne være at erstatte de monokulturelle og tætslåede græsplæner med vildere englignende vegetation samt beplantning med træer, gerne frugttræer, flere steder. Fagfolk vil uden tvivl kunne komme med mange gode forslag, som relativt let kan implementeres. Man kunne forestille sig et samarbejde med den socialøkonomiske virksomhed Bybi om at opstille bistader et eller flere steder på regionens grunde.

Administrationens bemærkninger:

De grønne arealer i tilknytning til regionens ejendomme (hospitaller, virksomheder og centre) har varierende størrelse fra ret små fx på Rigshospitalet til store som på Psykiatrisk Center Sct. Hans. F.eks. vil det kommende Nyt Hospital Nordsjælland også få forholdsvis store grønne arealer.

Selvom de grønne arealer er af varierende størrelse, er det nærliggende at sætte mere fokus på, hvordan disse kan planlægges og driftes med mest mulig hensyn til biodiversitet, miljø og klima. Bæredygtighedsbehovet skal balanceres med behovet for, at arealerne fremstår velplejede og ordentlige.

Administrationen foreslår:

- At der indsamles gode erfaringer fra relevante aktører på området.
- At der skabes overblik over regionens eksisterende praksis på området.
- At der på baggrund af gode erfaringer og regionens eksisterende praksis udarbejdes en plan for, hvorledes regionen kan styrke biodiversiteten, miljøet og klimaet gennem planlægning og drift af udendørsarealer i tilknytning til regionens bygningsmasse.
- Når planen er udarbejdet, implementeres den både i regionens planarbejde og driften (via krav i udbud).

En sådan plan vil ligge i fin forlængelse af Region Hovedstadens vision om at være en grøn og innovativ metropol. Den vil desuden understøtte regionens handlingsplan for FN's verdensmål om grønne og ansvarlige hospitaler samt centralkøkkenernes indsats for økologisk og klimavenlig kost.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	0,5			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	0,5			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Skabelon til brug for udvalgets 2. og 3. budgetdrøftelse: Budgetlægningen 2021-2024 [max 2,5 side]

Budget/finansieringsforslag:

4.7 Afskovningsfrit indkøb

Fremsat af:

Socialistisk Folkeparti

Formål og indhold:

Den tropiske regnskov giver liv til 260 millioner mennesker og op til 80 procent af landjordens dyre- og plantearter. Alligevel ødelægges den i et voldsomt tempo. Efterspørgslen efter råvarer som palmeolie, tømmer, soja og mineraler til produktion af mad, dyrefoder, træprodukter, papir og brændstof er hovedårsagen til, at regnskoven forsvinder. Over halvdelen af al afskovning det sidste årti skyldes jordbrug og særligt produktion af kød, soja og palmeolie.

Når regnskoven ødelægges, er konsekvenserne alvorlige. Mennesker mister deres hjem og drives ud i fattigdom, og unikke dyr og planter forsvinder for altid. Mellem 10 og 15 procent af verdens klimagasudslip skyldes afskovning primært af tropisk skov. At standse afskovningen i troperne er med andre ord nødvendig for at forhindre fattigdom, standse tabet af biologisk mangfoldighed og reducere verdens klimagasudslip.

Værdien af tropisk skov og nødvendigheden af at bevare den, reflekteres i FN's verdensmål. Ifølge verdensmål 15.2 skal verden "Inden 2020 fremme gennemførelse af en bæredygtig forvaltning af al slags skov, standse afskovning, genoprette forringede skove og i betydelig grad øge skovgenrejsning og nyplantning på globalt niveau".

For at regionens indkøb ikke skal bidrage til ødelæggelse af regnskov, bør der kun købes produkter og tjenester fra leverandører og producenter, som har en åben og sporbar forsyningskæde, og som kan garantere, at de selv og deres underleverandører følger disse principper:

- Ingen tropisk afskovning eller skovødelæggelse
- Ingen ødelæggelse af tropiske tørvemoser
- Ingen konflikt med menneskerettigheder, herunder oprindelige folks rettigheder

At forsyningskæden er åben og sporbar er en forudsætning for at kunne vurdere om de ovennævnte principper overholdes.

Det bør være en eksplicit ambition i regionens indkøbspolitik, at den ikke bidrager til regnskovsødelæggelse, og den bør skitsere, hvordan ambitionen kan operationaliseres ved at

- 1) stille krav om, at leverandørerne skal være afskovningsfrie i hele deres virksomhed og/eller
- 2) undgå produkter med høj afskovningsrisiko.

Hvordan foreslår I, at problemet løses? (Fx kræver det nyansættelser/anlægsmidler/mv?)

Dette forslag er et tillæg til administrationens forslag om øgede grønne indkøb. Forslaget har til formål, at det bliver en vigtig ambition i indkøbspolitikken, at den er afskovningsfri. Der bør tildeles en medarbejder på fuld- eller deltid til denne specialiserede opgave indenfor indkøbspolitikken. Der bør desuden kunne prioriteres økonomi til at vælge alternativer til leverandører og/eller produkter, der bidrager til afskovning; især af tropisk skov.

Administrationens vurdering:

Det vurderes, at regionens nuværende indkøb bidrager direkte og indirekte til afskovning bl.a. af tropisk regnskab.

Det vil være muligt at fravælge indkøb af nogle risikoprodukter, og købe produkter der er certificeret f.eks. for ansvarlig skovdrift som FSC eller PEFC-certificeringer. Ved nogle produkter er der risiko for en lille merpris, som er medregnet i budgettet nedenfor. Regionen kan derved for en stor del af indkøbene fravælge produkter, der direkte medvirker til afskovning.

For andre indkøb kan regionen ikke på nuværende tidspunkt fravælge produkter, der forårsager afskovning, fordi de enten ikke er på markedet eller vil forårsage en uhensigtsmæssig merpris. Der er f.eks. mange af vores leverandører der pt. ikke kan levere deres produkter i papemballage fra certificerede ansvarlige kilder.

For andre produkter, som regionen indkøber, findes der ingen alternativer, som ikke forårsager afskovning. Dette er for eksempel tilfældet for mange produkter, hvor palmeolie eller soja indgår enten i produktet eller forsyningskæden. Her vil administrationen kunne indgå i den nyetablerede "Dansk Alliance for Ansvarlig Soja" samt lignende leverandørkædesamarbejde for - i samarbejde med vores leverandører - at arbejde for, at vores indkøb understøtter ansvarlig soja- og palmeolieproduktion uden afskovning.

Indsatsen for et afskovningsfrit indkøb vil derfor blive en blanding af kortsigtede krav og et langsigtet strategisk samarbejde med leverandører samt opfølgning og kontrol i leverandørkæder.

Budgettet nedenfor afspejler et halvt årsværk (faldende til et kvart), der vil sikre, at den nødvendige indsats bliver udrullet i organisationen, og at de nødvendige krav bliver stillet i udbud, samt at der foretages opfølgning og kontrol med disse krav. Desuden vil det halve årsværk bruges til at sikre samarbejde med vores leverandører om at udfase produkter, der forårsager afskovning.

Yderligere afspejler budgettet et konservativt estimat af merprisen for træ til regionens samlede byggeri og møbler, der er FSC eller PEFC certificeret og derved sikre ansvarlige kilder. Ekstrabeløb for certificerede møbler er estimeret til 675.000 kr. ud af et samlet indkøb på 50 mik. kr. Ekstrabeløb for certificeret træ til byggeri er estimeret til 960.000kr. ud af et samlet indkøb for byggeri og renovering på 1,5 milliarder kr.

Det er vigtigt at pointere, at administrationen ikke anbefaler dette budgetforslag vedtaget selvstændigt men som supplement til budgetforslaget om "*Øget indsats for CO2-reduktioner via grønne indkøb*".

Grundet travlhed ifm. Covid 19 er nærværende budgetforslag ikke chefgodkendt i koncernindkøb. Dette vil selvfølgelig blive gjort, hvis budgetforslaget går videre.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk	0,3	0,3	0,2	0,2
Øvrig drift	1,7	1,7	1,7	1,7
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	0,5	0,5	0,25	0,25
Samlet udgift	2,0	2,0	1,9	1,9

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Budget/finansieringsforslag: – [overskrift]:

4.8 Styrket indsats for genbrug og donation af udstyr

Fremsat af:

Administrationen

Formål og indhold:

Center for Ejendomme står for regionens Genbrug og Donation, der nu har fungeret i fire år siden 2016. Hospitalsudstyr, der ikke længere bruges, fordi det er udfaset eller overskydende, har vist sig ofte at kunne genbruges eller doneres til anden side. På den måde undgås det, at brugbart udstyr ender som affald. Ordningen har bidraget til genbrug internt i regionen svarende til en sparet anskaffelse på 18 mio. kr., og 300 tons udstyr er genbrugt og doneret til ny anvendelse i stedet for at ende som affald. Der anvendes ca. 1,2 mio. kr. årligt til drift af ordningen, dvs. ca. 2 årsværk og afledte driftsudgifter.

Ordningen har med de nuværende ressourcer svært ved at følge med den stigende udstyrmængde til og større efterspørgsel efter genbrug. Der er tilmed et uudnyttet potentiale, som i dag ikke bringes til indsamling hos Genbrug og Donation, og de store flytteprojekter til regionens nybyggerier kan forventes at give nye store mængder inventar, der i vidt omfang kan genbruges.

Det foreslås på den baggrund, at driftsbudgettet for Genbrug og Donation udvides med 1,1 mio. kr. til ekstra personaleressourcer og lagerdrift. Desuden foreslår administrationen, at der afsættes 0,3 mio. kr. til udvikling af en it-løsning, der gør det nemmere for personalet at udnytte ordningen.

Administrationens bemærkninger: (feltet kan slettes, hvis der ikke er nogen)

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk	0,8	0,8	0,8	0,8
Øvrig drift	0,3	0,3	0,3	0,3
Etableringsudgifter	0,3			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	2			
Samlet udgift	1,4	1,1	1,1	1,1

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Der foreslås samme fordelingsnøgle, som ved etablering af ordningen tilbage i 2016.

Skabelon til brug for udvalgets 2. og 3. budgetdrøftelse: Budgetlægningen 2021-2024 [max 2,5 side]

Budget/finansieringsforslag – [overskrift]: 4.9 Genanvendeligt plastik
Fremsat af: Konservative
Formål og indhold <i>Vi vil gerne nedbringe Region Hovedstadens forbrug af engangsudstyr i plastic</i> <i>Det er helt umuligt for Region Hovedstaden helt at undgå brugen af engangsplastic. Men vi mener at Region Hovedstaden, hvor det er muligt, skal købe dette plasticengangsmateriale i miljørigtige udgaver, hvor de er bionedbrydelige. Dette vil være en merudgift, som vi ønsker en budgetpulje til.</i> <u>Administrationens bemærkninger: (feltet kan slettes, hvis der ikke er nogen)</u> Regionen køber store mængder engangsudstyr hovedsageligt fremstillet i plastik. Dette er f.eks. beklædning, værnemidler, artikler, instrumenter, service, plastposer og afdækning. Disse produkter har en høj miljø- og klimabelastning, da de kun bruges en gang og i mange tilfælde ikke kan genanvendes, også selvom de affaldssorteres til genanvendelse. For nogle produkter vil det være muligt at overgå til flergangsprodukter. For andre er der for store omkostninger ved, på kort sigt, at skulle opstille logistik til at håndtere den nødvendige sterilisering og for andre produkter er der for store hygiejnemæssige konsekvenser ved at, overgå til (eller gå tilbage til) brug af flergangsudstyr. For andre produkter igen kan der være højere miljøbelastning knyttet til vaskeprocessen end på fremstilling af et nyt produkt. Mange produkter bliver regionen nød til at indkøbe som engangsprodukter og her er forskellige tiltag regionen kan gøre, for at nedbringe miljøbelastningen fra disse engangsprodukter: • Reducerer materialeforbruget i engangsprodukterne. • Indkøbe engangsprodukter produceret i miljøvenligt materiale f.eks. bioplast¹ eller i pap/papir. • Indkøbe engangsprodukter i bestemte genanvendelige plasttyper og sikre at der ikke købes produkter der er sammensatte af forskellige uadskillelige materialer. Meget få af de engangsprodukter der indkøbes i dag, kan fås i miljøvenlige alternativer, så det vil kræve et leverandørsamarbejde samt tværregionalt samarbejde evt. også europærisk samarbejde, for at kunne lægge pres på leverandørerne for at få udviklet disse produkter. Nogle produkter kan dog godt købes i miljøvenlige alternativer i dag f.eks. engangskopper af pap i stedet for plast. Her er dog en merpris, hvor det hidtil har været vurderet at den har været for stor for klinikken. Administrationen anbefaler at der nedsættes en arbejdsgruppe der undersøger de økonomiske og miljømæssige konsekvenser ved en overgang væk fra engangsprodukter i plast og på baggrund af dette, komme med anbefalinger til, hvordan miljøbelastningen fra disse produkter mest omkostningseffektivt begrænses.

Udover dette anbefaler administrationen at der efterspørges engangsprodukter i miljøvenlige/genanvendelige materialer og at der oprettes en budgetpulje (i to år) til at dække klinikkens meromkostninger der kan opstå.

Arbejdsgruppen samler op efter to år og kommer med anbefalinger til dels hvilke produkter der med fordel kan overgå til flergangsprodukter og dels med anbefalinger, på baggrund af erfaringer med budgetpuljen, til hvilke politiske retningslinjer der omkostningseffektivt kan indføres på området fremadrettet.

Budgettet nedenfor afspejler dels driften af en tværfaglig intern arbejdsgruppe der gennem et fokus på totalomkostninger, miljømæssige fordele samt praktiske udfordringer, skal komme med anbefalinger til øget brug af flergangsprodukter frem for engangsprodukter. Og dels afspejler budgettet midler til, at en medarbejder deltids arbejder med at indfase mere miljøvenlige alternativer til engangsprodukter i plast i klinikken og samarbejde med leverandører om at, få mulighed for at indkøbe flere, af disse genanvendelige og miljøvenlige alternativer fremover. Disse lønmidler går også til administrationen af en budgetpulje på 1 million til at dække klinikkens meromkostninger ved at indkøbe miljøvenlige alternativer til engangsprodukter i plast. Puljen er sat til to år hvorefter de miljøvenlige alternativer måske er blevet billigere og puljens generelle effekt kan revurderes.

Det er vigtigt at pointerer at administrationen ikke anbefaler dette budgetforslag vedtaget selvstændigt, men som supplement til budgetforslaget om ”Øget indsats for CO2-reduktioner via grønne indkøb”.

Grundet travlhed ifm. Covid 19 er nærværende budgetforslag ikke chefgodkendt i koncernindkøb. Dette vil selvfølgelig blive gjort såfremt budgetforslaget går videre. ”

¹ Administrationen anbefaler ikke at der købes produkter i bionedbrydeligt plast, da vi ikke kan affaldshåndtere disse materialer i Danmark og de vil skade genanvendelsen af andet plast. Der kan i nogle tilfælde efterspørges produkter i bioplast som er af en kendt plasttype, bare baseret på olie fra planter i stedet for fossil olie og derved kan der opnås en lavere miljøbelastning og materialet kan indgå i genanvende sammen med andet plast.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk	0,6	0,3	0	0
Øvrig drift	1	1	0	0
Etableringsudgifter	0,4			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	1	0,5	0	0
Samlet udgift	2	1,3	0	0

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Projektet giver ikke mening ved nedskalering.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Budget/finansieringsforslag:**8.1 På vej mod fossilfri drift- og medarbejdertransport****Fremsat af:**

Socialdemokraterne i MKU

Formål og indhold:

Dette initiativ tager udgangspunkt i *"Forslag til fremadrettede indsatser til handlingsplan for FN's verdensmål"*. Samtidig understøttes den koncernfælles indsats inden for: Grøn Drift og Udvikling og den Regionale Udviklingsstrategi (RUS).

Formålet er at nedbringe støj- og luftforurening samt udledning af CO₂ til atmosfæren, samtidig med at man får reducere trafiktrængsel og understøtte flere borgere i at bruge offentlig transport.

Forslaget skal ses i lyset af COVID-19 og de store tab i passagerer og indtægter i den kollektive trafik. Der er behov for tiltag, for at få borgerne tilbage i busser og tog, når det igen er forsvarligt.

Fordi Region Hovedstaden er en stor arbejdsplads, så genererer vi selv meget trafik og CO₂ - både i form af tjenesterejser og pendling:

- Region Hovedstadens tjenesterejser medfører et årligt CO₂-udslip på cirka 11.000 tons; heraf ca. 10.000 tons CO₂ fra flyrejser, ca. 800 tons CO₂ fra kørsel i bil, ca. 100 tons CO₂ fra taxature og ca. 100 tons CO₂ fra ture med bus og tog (COWI, 2019)
- De ansatte i Region Hovedstadens pendling medfører et årligt CO₂-udslip på ca. 22.000 tons; heraf ca. 20.000 tons CO₂ fra bilkørsel og 2.000 tons CO₂ fra kørsel med bus og tog (COWI, 2020)

Så hvordan regionens medarbejdere transporterer sig i arbejdstiden, og når de pendler, gør en forskel - ikke kun i forholdt til klimaet, men også i forhold til trængsel.

Det er en stor men ikke umulig opgave at ændre adfærden i retning af grønnere og sundere transport. Mange af de ansattes rutiner og behov hænger sammen med tilgængeligheden af gode alternativer til bilen, arbejdstider og fleksibilitet, pendlerafstande, hentning af børn fra institutioner, osv.

Der er allerede gode erfaringer fra en række regionale samarbejdsprojekter med kommuner, trafikelskaber og private virksomheder om at fremme det grønne og sunde transportvalg i lokale erhvervsområder, uddannelsescampusser eller pendlerkorridorer. På samme måde er det oplagt at arbejde med hospitalerne som 'mobilitets-hubs'.

Regionens egen indsats for fossilfri medarbejdertransport henter allerede inspiration og viden udefra og vil fortsætte med at gøre det. Det handler om at gøre det lettere for medarbejderne at vælge den kollektive transport. Eksempler på sådanne tiltag:

- Udbrede brugen af erhvervskort og erhvervsrejsekort på arbejdspladsen
- Tilbud om 'Pendlertjek' til medarbejderne
- Mobilitetspakke til fast pris hver måned (inspiration fra Stavanger)
- Tilpasning af køreplaner (for eksempel til vagtplaner)
- Optimering af placering af busstoppesteder ved hospitaler
- Gratis medbringning af sammenklappeligt løbehjul i busser/tog
- Indføre at rejsetid i toget/bussen er arbejdstid (hvor det ikke allerede er muligt)

Men det handler ikke kun om at fremme bus og tog alene. Der er snarere brug for at fremme kollektiv transport i kombination med andre transportformer, fordi de understøtter hinanden. Betegnelsen 'mobilister' bruges ofte om borgere, som er fleksible i deres transportvalg. Mobilister bruger flere forskellige transportmidler i løbet af dagen og på tværs af arbejdsugen.

I Region Hovedstaden er det en stor udfordring, at der mangler medarbejderressourcer til at løfte og fastholde en bred mobilitetsindsats på hospitalerne, der skal gøre flere ansatte til mobilister. En vedblivende ændring af de ansattes transportvaner er afhængig af en konstant indsats. Forslaget går derfor ud på at ansætte dedikerede mobilitetskonsulenter - man kunne også kalde dem lokale 'indpiskere' - til at skabe forandringerne.

Administrationens bemærkninger:

Indsatsen kan skrues op eller ned alt efter ambitionsniveauet.

I dette budgetforslag har Socialdemokraterne i MKU foreslået et bruttobeløb på 2,25 mio. kr. pr. år til et rejsehold på fire mobilitetskonsulenter. Administrationen vurderer, at man ville kunne styrke mobilitetsindsatsen på fire store hospitaler for det budget. Man kunne vælge fire ud af følgende seks: Rigshospitalet, Nordsjællands Hospital, Herlev/Gentofte Hospital, Bispebjerg/Frederiksberg Hospital, Amager/Hvidovre Hospital og Bornholms Hospital.

Det anslås dog, at hvis alle organisatoriske enheder - hospitaler, tværgående virksomheder og koncerncentre - skulle tilgodeses med mobilitetskonsulenter, så ville der skulle bruges 9 årsværk til en samlet årlig samlet bruttoudgift i størrelsesordenen 4,7 mio. kr. pr. år. Med 9 årsværk ville man - udover de seks førnævnte hospitaler - yderligere kunne styrke indsatsen på institutionerne i Psykiatrien og Den Sociale Virksomhed, Akutberedskabet og Steno Diabetes Center i Ballerup, Apoteket i Herlev samt Koncerncentrene.

Det er vigtigt at sætte midler af i en fælles pulje til, at rejseholdet kan gennemføre mindre lokale og tværgående mobilitetstiltag, f.eks. kampagner for pendlertjek og erhvervskort, trafikinformationstavler ved indgangen, osv. Hvis der skal opnås optimal effekt af midlerne, foreslår administrationen, at Socialdemokraterne i MKU's forslag bliver tilføjet en halv mio. kr., så der afsættes i alt 2,6 mio. kr. pr. år; heraf 2,1 mio. kr. til rejseholdet og 0,5 mio. kr. til aktiviteter.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2020	2021	2022	2023
Løn til evt. nye årsværk	2,1	2,1	2,1	2,1
Øvrig drift	0,5	0,5	0,5	0,5
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	4,0	4,0	4,0	4,0
Samlet udgift	2,6	2,6	2,6	2,6

Evt. uddybende beskrivelse:

Gennemsnitsprisen pr. medarbejder er sat til 520.000 kr. brutto (inkl. overhead og pension).

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt):

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Indsatsen kan delfinansieres af regional udvikling, men hovedparten af midlerne bør komme fra sundhedskassen. Regionale udviklingsmidler kan ikke finansiere årsværk, anlæg og drift i sundhedsvæsenet, men da indsatsen også har fokus på 'geografien' (pendlingen), så kan man godt forsvare at medfinansiere fra den regionale udviklingskasse.

Budget/finansieringsforslag: – [overskrift]: 8.2 Region H skal tilbage sporet af FN's Verdensmål
Fremsat af: Radikale Venstre
Formål og indhold: Det er tydeligt, at vi halter bagud i forhold til vores målsætning om at leve op til FN's verdensmål. Det var tilfældet før Corona lukkede landet ned, og det er næppe blevet bedre nu. Derfor skal vi gøre ekstra meget for at komme tilbage på sporet. Der ligger naturligvis flere tiltag i RUS'en, der omhandler dette, men det ville være brugbart med input til andre forslag eller evt. udvidelser af eksisterende forslag, så vi kan øge vores arbejde i den retning. <u>Administrationens bemærkninger:</u> I forbindelse med den politiske proces og fastsættelse af mål i Region Hovedstadens handleplan for FN's verdensmål, blev der udpeget en række indsatsområder (se nedenfor), hvor administrationen har vurderet, at en øget indsats vil være nødvendig for at opnå de ambitiøse mål i handleplanen, og samtidig være indsatser med væsentlig bæredygtigheds effekt. Kun få initiativer blev løftet i budgetforhandlingen for 2020. Budgetprocessen er kommet bedre fra start i år set med verdensmålsbriller, da en række indsatser allerede ligger som budgetforslag foreslået fra administrationen eller udvalg. Bemærkninger til indsatserne er fremhævet med fed. • Mindre ulighed i sundhed - der arbejdes målrettet med de allerede igangsatte aktiviteter, arbejdet med Covid-19 har fordret ekstra opmærksomhed på udsatte grupper. • Styrkelse af forebyggelsesområdet - der arbejdes målrettet med de allerede igangsatte aktiviteter – Ift. forebyggelse vil det være muligt at skrue op for indsatsen, hvilket i givet fald bør ske i regi af sundhedsudvalgene. • På vej mod intelligent fossilfrit energiforbrug - ambitiøs Energiplan er igangsat, og de nødvendige ressourcer er allokeret. • På vej mod affaldsfrie hospitaler FU (genbrug og donation) Budgetforslag FU 4.8 • På vej mod fossilfri drifts- og medarbejdertransport Budgetforslag 8.2 • Vandeffektive hospitaler Budgetforslag 4.3 • Målrettet indsats som forebygger trusler fra jordforurening ved bæredygtige løsninger - "En forstærket indsats over for grundvandskritiske pesticider og "Afklaring af oprydningmuligheder på Collstrop-grunden" som fik ekstra budgetmidler i 2019. Administrationen arbejder i de 2 projektområder videre på de midler, som blev bevilget i 2019 og har pt. ikke kapacitet til og behov for ekstra midler på disse områder. • Fremme brugen af genanvendelige materialer som erstatning for jomfruelige råstoffer Budgetforslag 8.4 • Grøn busdrift - RR forventes d. 19. maj 2020 at reservere 5 mio. kr. til en ny statslige pulje vedrørende omstilling til grøn busdrift • Forskning i forebyggelse og implementering af forskningsresultater i klinikken Budgetforslag 5.4 • Personlig medicin Budgetforslag 5.5

- Flere praktikpladser gennem uddannelsesklausuler på Region Hovedstadens egne byggerier og flere praktikpladser i egen organisation **Budgetforslag 7.1 ift. praktikpladser og ift. Uddannelsesklausuler - der er afsat ressourcer til den nuværende indsats frem til 2020. En fortsættelse af den eksisterende indsats efter 2020 vil kræve et årsværk fra 2021. En opskalering af indsatsen giver behov for yderligere et årsværk altså 2 årsværk fra 2021.**
- Byggeri med bæredygtighed og samfundsansvar som grundsten **Budgetforslag i FU**
- Bæredygtig indkøbspraksis **Budgetforslag 4.5**
- Øget omstilling til økologi - **prioriteret i budgetaftale sidste år.**

Det er således administrationens vurdering, at der er et rigtig godt grundlag for at prioritere bæredygtighedsindsatsen i den kommende budgetforhandling, da de fremsatte budgetforslag fint læner sig op ad de anbefalede indsatser, der blev beskrevet ifm. handleplanarbejdet.

Administrationen anbefaler således, at der ikke udarbejdes en række yderligere budgetforslag med fokus på verdensmål, men at der politisk fastholdes fokus på at prioritere de forslag, der allerede er bragt i spil hele vejen igennem budgetforhandlingen.

Dog vil det være relevant, at man i Forsknings-, Innovations- og Uddannelsesudvalget bringer et budgetforslag i spil ift. opretholdelse af en indsats ift. uddannelsesklausuler på 1-2 årsværk indenfor sundhedskassen.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift				

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	X
Det sociale område	

Budget/finansieringsforslag:

8.3 Fremme brugen af genanvendelige materialer som erstatning for jomfruelige råstoffer

Fremsat af:

Radikale Venstre

Formål og indhold:

Forslaget refererer til tidligere drøftelser om, at prognoser viser, at råstofforbruget vil stige de kommende år, samtidig med at forekomsten af nye råstoffer er faldende. Region Hovedstaden ønsker at tage politisk ansvar for, at der findes materialer, der delvist kan erstatte brugen af nye råstoffer (såkaldte jomfruelige råstoffer). Et af de områder, der i særlig grad benytter de nye råstoffer, er bygge- og anlægsprojekter, derfor er det vigtigt at sætte ind her ift. at finde erstatningsressourcer. En af måderne, hvorpå råstofferne delvist vil kunne suppleres/erstattes, er ved, at vi i højere grad enten selv gør brug af genanvendelige materialer, eller at vi beder andre genanvende vores byggematerialer.

Forslaget skal ses i forlængelse af, at Regionsrådet - med vedtagelse af budget 2020-2023 (side 118) den 5. november 2019 - besluttede at bevillige 0,7 mio. kr. til hhv. Center for Ejendomme (CEJ) og til Center for Regional Udvikling (CRU), til initiativer som realiseres i 2020.

Der foregår i 2020 et arbejde med at udmønte disse midler (se evt. vedlagte plancher vedr. CEJ-indsats).

A) CEJ-initiativ: Region Hovedstaden som bygherre

Resultatet af 2020-arbejdet kommer til at sætte retning for, hvordan vi i Region Hovedstaden kan arbejde videre med bæredygtighed og genanvendelighed på vores nuværende og kommende bygge- og anlægsprojekter.

Dette arbejde kræver en langsigtet indsats med en intern ressource, der kan udvikle og forankre området i organisationen. Mindre løsrevne projekter og projektbevillinger har svært ved at slå igennem og blive fulgt op på, hvis ikke de er forankret under en ekspert på området. Desuden er området i en rivende udvikling, hvilket gør, at hvis regionen ønsker at leve op til FN's Verdensmål, herunder være bæredygtige inden for bygge- og anlægsprojekter, vil bæredygtighedsstrategi og arbejdet med reducere brugen af nye råstoffer løbende skulle udvikles og opdateres.

Der er derfor behov for at ansætte en bæredygtighedskonsulent internt - og ikke i en tidsbegrænset stilling - idet vi med en sådan ikke kan tiltrække de rette kompetencer og heller ikke sikre et stabilt og fortløbende arbejde.

Stillingen foreslås forankret i CEJ for at sikre tæt kontakt til byggeorganisation og projekter.

B) CRU-initiativ. Region Hovedstaden som råstofmyndighed

Forslag B1

Administrationen arbejder aktuelt med udmøntning af 2020-bevillingen i form af metodeudvikling af prognose for visse sekundære råstoffer, som kan substituere sand, grus, sten og ler, og som kan forventes produceret ved fremtidige nedrivningsprojekter. Prognosen udvikles som pilotprojekt i to kommuner. Baseret på erfaringer herfra, udarbejdes i 2020 prognoser for et mindre antal kommuner i Region Hovedstaden.

Administrationen foreslår, at prognosen udvides til at omfatte samtlige kommuner i regionen, og at der til brug for råstofplanlægningen udarbejdes et katalog over karakter og mængde af

nedrivningsmaterialer mv., der i fremtiden kan forventes at komme på markedet, (og som kan substituere sand, grus, sten og ler). Prognosen ajourføres i 2023 til brug for råstofplan 2024.

Forslag B2

Gennem partnerskaber med offentlige og private parter har Region Hovedstaden i 2013-2018 drevet et program for bæredygtig håndtering af overskudsjord, bl.a. med sigte på at substituere primære råstoffer med overskudsjord. På landsplan produceres årligt i størrelsesordenen 10 mio. tons overskudsjord i bygge- og anlægsprojekter, og kun mindre delmængder genanvendes miljømæssigt hensigtsmæssigt. På kommunalt niveau savnes bl.a. strategier og værktøjer for overskudsjord. Administrationen medvirker i CityLoops-projektet til udvikling, test og implementering af sådanne værktøjer i to kommuner i perioden 2019-2023.

Administrationen foreslår, at der i tilknytning til CityLoops afsættes ressourcer til at yde kommunerne i Region Hovedstaden bistand med at tilpasse og implementere strategier og værktøjer for overskudsjord i perioden 2021-2023 inkl.

Forslagets konsekvenser - økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021		2022		2023		2024	
	CRU	CEJ	CRU	CEJ	CRU	CEJ	CRU	CEJ
Løn til evt. nye årsværk	0,3	0,8	0,3	0,8	0,3	0,8		0,8
Øvrig drift	1,5		0,6		0,6			
Etableringsudgifter								
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	0,5	1	0,5	1	0,5	1		1
Samlet udgift	1,8	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8		0,8

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	X
Det sociale område	

Skabelon til brug for udvalgets 2. og 3. budgetdrøftelse: Budgetlægningen 2021-2024

Budgetforslag: 8.4 Implementering af nye faneoprensningmetoder i Region Hovedstadens drift
Fremsat af: Venstre
Formål og indhold Titel-idé: Implementering af nye faneoprensningmetoder i Region Hovedstadens drift Hvilket problem vil I løse? Implementering af nye metoder i Region Hovedstadens driftsopgave med at håndtere forureningsfaner kræver et helt særligt fokus. De nye innovative metoder har klare fordele frem for eksisterende metoder, men ofte vil de første anvendelser kunne byde på uforudsete tekniske ”børnesygdomme”, ligesom både pris og tidsforbrug kan være mere usikre at estimere. En målrettet indsats vil medføre at gevinsten fra de positive pilotforsøg kørt under faneindsatsen i 2019-2020 kan høstes til fulde. Hvordan foreslår I, at problemet løses? (Fx kræver det nyansættelser/anlægsmidler/mv?) Der foreslås tre hovedaktiviteter: 1. <i>Opstilling af ”best practise”</i>. I forbindelse med pilotforsøg under faneindsatsen i 2019-2020 er der identificeret nogle kritiske, tekniske elementer, der er altafgørende for at opnå succes med de nye oprensningmetoder. For at skabe tillid til de nye metoder, er der derfor behov for opfølgende tekniske forsøg for at kunne formulere ”best practise” inden for emnerne: a. Hvordan sikres homogen og forudsigelig fordeling af de reaktive materialer til undergrunden? b. Hvordan dokumenteres effekten af oprensningen på kort og lang sigt? c. Hvordan sikres at evt. uønskede sideeffekter ikke opstår? 2. <i>Analyse af nyttiggørelse</i>. Implementering af de nye metoder kræver en nøje analyse af hvor gevinsten bliver størst. En sådan analyse bør indeholde spørgsmål som: a. hvilke forureningsfaner er kritiske? b. hvilke eksisterende afværgeanlæg kan med fordel omlægges? c. hvilke hydrogeologiske, grundvandskemiske og infrastrukturelle forhold favoriserer en metode fremfor en anden? d. Hvilke beslutningsmodeller anvendes i valg af afværge, herunder vægtningen mellem økonomi, bæredygtighed og påvirkninger af det omgivende samfund? 3. <i>Samspil med eksterne aktører</i>. Region Hovedstaden er en stor aftager af oprensningsteknologi, men der er en række andre aktører i jordforureningsbranchen, der kan få nytte af og komme med indspil til de udviklede løsninger. For at sikre størst mulig erfaringsudveksling, vil der derfor blive arrangeret to 1-dages seminarer med relevante forskere, kommuner, regioner og private aktører. Aktiviteterne planlægges løst ved interne timer kombineret med rådgiverbistand og/eller bistand fra forskere. Der er dels tale om tekniske forsøg i laboratoriet og i pilotforsøg, dels om analyse af interne data og beslutningssange, og endelig to seminarer med eksterne aktører. De omkostningstunge elementer i pilotforsøg (udtagning af prøver og analyser) dækkes af de almindelige driftsmidler og er således ikke omfattet af nærværende budgetforslag.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2021	2022	2023	2024
Løn til evt. nye årsværk	0,3	0,3		
Øvrig drift	0,5	0,5		
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	$\frac{1}{2}$ ÅV	$\frac{1}{2}$ ÅV		
Samlet udgift	0,8	0,8		

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budgetinitiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Administrationen udfylder dette afsnit når udvalget er færdig med de tre udvalgsbehandlinger.